

TOTEM

Tidsskrift ved Religionsvidenskab,
Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Nummer 41, forår 2018
© Tidsskriftet og forfatterne, 2018

Originalsprogsopgave
Latin

Af stud. mag.
Malthe Rasmussen Lave

Indhold

1. Oversættelse.....	3
2. Parafraze	3
2.1. 2.12-2.13: Paulus’ missionsarbejde i Troas og søgen efter Titus.....	3
2.2. 2.14-2.17: Paulus’ karakter, duelighed og guddommelige udvælgelse.....	4
2.3. 3.1-3.3.: Paulus og korintermenigheden som det ideale anbefalingsbrev	4
2.4. 3.4-6.: Paulus’ duelighed er gudgiven og udspringer ikke af egen formåen....	4
3. Kommenteret gennemgang	5
3.1. Kontekst	5
3.2. Kommenteret gennemgang	5
4. Drøftelse af Paulus’ erkendelsesstruktur og dens relation til aksial religion	10
5. Afrunding.....	12
6. Litteraturliste	13

1. Oversættelse

Kapitel 2

V12 Men da kom jeg til Troas for Kristus' evangeliums skyld, og døren var åben for mig i Herren. **V13** Jeg havde ikke ro i min ånd, fordi jeg ikke fandt min broder Titus, men, idet jeg tog afsked med dem, drog jeg ud mod Makedonien. **V14** Men tak til Gud, som fører os i triumfmarch i Kristus Jesus, og åbenbarer sin erkendelses lugt gennem os på alle steder. **V15** Fordi vi er Kristus' lugt over for Gud blandt dem, som frelses, og blandt dem, som går til grunde. **V16** Visselig for nogle en ligstank, men for andre en livsduft; og til dette, hvem er så duelig? **V17** Vi er ikke ligesom de fleste, som begår hor med Guds ord, men som af oprigtighed taler vi ligesom fra Gud over for Gud i Kristus.

Kapitel 3

V1 Begynder vi igen at rose os selv? Eller har vi nogensinde draget nytte, ligesom visse andre, af anbefalingsbreve til jer eller fra jer. **V2** I er vores brev, skrevet på vores hjerter, som kendes og læses af alle mennesker. **V3** Eftersom I er fremvist [som] Kristus' brev, betjent af os, og skrevet, ikke med blæk, men med den levende Guds ånd, ikke på stentavler, men på hjertets kødtavler. **V4** For sikken overbevisning vi har gennem Kristus til Gud. **V5** At vi ikke selv er duelige til at tænke noget af os selv som fra os selv, men vores duelighed er fra Gud. **V6** Han, som gjorde os til den nye pagts egnede tjenere, ikke bogstavets, men Åndens, for bogstavet dræber, men Ånden gør levende.

2. Parafrase

2.1. 2.12-2.13: Paulus' missionsarbejde i Troas og søgen efter Titus

Paulus fortæller korintermenigheden om sin ankomst til den lilleasiatiske by Troas. Han er taget til byen for at forkynde sit kristusreligiøse budskab for indbyggerne i byen som led i sin missionsvirksomhed (v. 12a). Han påstår, at indbyggerne i Troas har taget godt imod hans budskab (og altså har ladet sig omvende) og har åbnet deres hjem for ham (v. 12b). Paulus bliver urolig, da han mod forventning ikke finder sin medapostel Titus i Troas. Han tager derfor afsked med den nyligt grundlagte menighed og rejser til Makedonien, hvor han håber at kunne finde Titus.

2.2. 2.14-2.17: Paulus' karakter, duelighed og guddommelige udvælgelse

Paulus takker Gud, der fremviser ham, som en romersk general fremviser en krigsfange i en triumfparade. Dette forhold er positivt på trods af billedets åbenlyse negative konnotationer (v. 14a). Med velduftsmetaforikken udtrykker han, at han formår at forkynde på en måde, der fører til erkendelse af Gud, men disse kvaliteter har han ikke fået ved egne bestræbelser: Gud åbenbarer denne velduft *igennem* Paulus. Paulus mediering af gudserkendelsens velduft gør sig gældende, hvor den omrejsende Paulus end befinder sig (v. 14b). Velduftsmetaforen udvides efterfølgende til også at inkorporere Kristus' velduft over for Gud, således at gudserkendelsen og Kristus sættes i forbindelse. Paulus bærer denne velduft blandt dem, der *vil* blive frelst, og dem, der *vil* blive fordømt (v. 15). De to grupper oplever dog velduften forskelligt: For den ene gruppe er velduften en stank af lig, mens den anden gruppe opfatter den som en livsduft (v. 16ab). Paulus stiller efterfølgende sine adressater et retorisk spørgsmål: Hvem er i stand til at formidle gudserkendelsen (v. 16c)? Paulus svarer, at han er duelig i kraft af sin oprigtige videreformidling af Guds ord (dvs. forkyndelsen), der ikke forvanskes af Paulus (v. 17c). Det er der til gengæld andre, som Paulus tager afstand fra, der gør.

2.3. 3.1-3.3.: Paulus og korintermenigheden som det ideale anbefalingsbrev

Paulus forsøger at beskytte sig mod fremtidige beskyldninger om selvros efter den forrige passage (v. 1a). Ifølge Paulus har konkurrerende apostle, de ”andre”, gjort brug af anbefalingsbreve fra korintermenigheden hos andre menigheder og/eller er blevet modtaget af denne efter at have gjort brug af anbefalingsbreve fra andre menigheder (v. 1b). Paulus har derimod ikke brug for anbefalingsbreve, da korintermenigheden er det eneste vidnesbyrd, som Paulus har brug for til at bevise sin legitimitet som apostel. Dette brev bærer Paulus i sit hjerte, et kognitivt organ. Korintermenigheden har i kraft af sin efterlevelse af Guds ord karakter af et anbefalingsbrev, der anerkendes af alle mennesker (v. 2). Dette anbefalingsbrev er forfattet af Kristus. Paulus betjener dette brev i kraft af sin troskab over for menigheden, hvis frelse han varetager (v. 3a). Brevets internalisering markeres på ny: Brevet er skrevet med Guds ånd og er, i modsætning til den mosaiske lov, ikke skrevet på stentavler, men på hjerter (v. 3bc).

2.4. 3.4-6.: Paulus' duelighed er gudgiven og udspringer ikke af egen formåen

Kristus, der har forfattet Paulus' anbefalingsbrev, og som har medieret mellem Paulus og Gud, er udgangspunktet for Paulus' overbevisning (v. 4). Paulus' duelighed

kommer fra Gud og er ikke opnået ved egne bestræbelser. Det tydeliggøres på ny, at Paulus' apostolats retmæssighed udspringer af hans udvælgelse (v. 5b). Paulus sætter sig selv i kontrast til andre apostle, der er uduelige i kraft af deres mangel på guddommelig udvælgelse. Deres formidling er menneskeskabt, hvilket er entydigt negativt (v. 5a). Paulus fremstiller sig selv som den nye pagts egnede (eller *duelige*) tjener. Den nye pagt står i modsætning til den gamle, mosaiske pagt. I modsætning til den gamle pagt, er den nye pagt ikke skrevet med bogstaver, men med Ånden. Den nye pagt, Åndens, gør levende (fører til frelse), hvor den gamle pagt dræber (v. 6).

3. Kommenteret gennemgang

3.1. Kontekst

Brevets *propositio* fremgår af 1,12-14¹, hvor Paulus lægger vægt på sin karismatiske autoritet, sin kaldelse, korintermenighedens særlige betydning for ham og ønsket om at føre dem fra deres forrige (mangelfulde) tilstand til den sande gudserkendelse. I kraft af det sidste punkt kan brevet siges at tilhøre den deliberative talegenre (Petersen 2011, 55). Brevets tone svinger konstant mellem irettesættelse og ros, men det er alt sammen del af en bevidst retorisk strategi og er ikke udtryk for, at brevet er sammensat af separate dele (Amador 2000, 111). Paulus' har i versene op til 2,12 gjort det tydeligt, at han frygter, at dele af korintermenigheden har mistet deres tiltro til ham efter en konflikt relateret til en for Paulus faretruende hændelse, som han forsøger at løse i 1 Kor 5. Denne konflikt udgør et af kerneproblemerne i brevet (Petersen 2011, 52-53). Han vil følgelig både markere sin loyalitet over for dem og forklare dem, hvorfor han er altafgørende for deres gudserkendelse.

3.2. Kommenteret gennemgang

V. 12: Dette vers og det følgende er en del af *narratio*-afsnittet, Paulus påbegynder i 1,8 (Amador 2000, 105). Paulus beskriver kortfattet sin rejse til den lilleasiatiske by Troas, og at han har foretaget denne rejse "for Kristus' evangelium skyld", altså for at forkynde og missionere. Paulus påstår, at visse beboere i Troas har taget imod hans budskab. Dette er opnået med Guds støtte, da det skrives, at "døren var åben for mig i Herren". Paulus markerer med få ord, at han er både succesfuld som apostel og har Guds støtte i dette foretagende. Han opbygger sit *ethos* igennem påmindelser om sin guddommeligt sanktionerede autoritet.

¹ Antagelsen er baseret på Anders Klostergaard Petersens bilag 2. *Korintherbrevs struktur* (bilag 2).

V. 13: Paulus fortæller, at han efter relativt kort tid forlod Troas for at møde sin medapostel Titus, der har besøgt Korinth og bærer vigtigt nyt om byens menighed (v. 7,5-7). Nyhederne om denne menighed er vigtigere for ham end de potentielle konvertitter i Troas. Han gør brug af udpræget *pathos*-retorik ved inddragelsen af sin ånds uro i et forsøg på at smigre korintermenigheden og markere deres egenart. Paulus konstruerer altså en *out-group* indenfor sit eget kristusreligiøse fællesskab, alle er ikke lige vigtige for ham. Paulus tager afsked med et kryptisk *eis*, der må forstås som den nyligt grundlagte menighed i Troas (Thrall 2004, 187). Han besøger efterfølgende Makedonien, hvor han håber at finde Titus.

V. 14: Dette afsnit åbner med en kort taksigelse, der markerer Paulus positive indstilling over for sin situation som metaforisk krigsfange i en triumfmarch. Metaforen i sig selv vækker dog negative konnotationer af nederlag, ydmygelse og død, men tydeliggør, at Gud er mægtig, da han iscenesættes som sejrrig krigsherre (ibid., 195). Samtidig fungerer Paulus dog som knægtet krigsfange, hvilket skaber fortolkningsvanskeligheder, da det synes at forudsætte et fjendskab mellem Paulus og Gud. Med henblik på Paulus' aksiale religiøsitet, bliver valget af metafor dog langt mere meningsfuldt. Dette vil jeg bevæge mig nærmere ind på i kap. 4. Paulus føres gennem denne verden under store trængsler med henblik på at forkynde og opnå frelse. Lidelsestemaet er en vigtig del af Paulus' selviscenesættelse og desuden et typisk træk ved antikke filosoffer og tjente til at opbygge karismatikerens ethos (Petersen 2005, 57).

En erkendelsens lugt åbenbares af Gud gennem Paulus. Denne lugts karakter uddybes i de følgende vers, men af dette vers fremgår det først og fremmest, at Gud åbenbarer lugten. Paulus er ikke dens ophavsmand, men den person, som Gud åbenbarer gudserkendelsen igennem. Igen pointerer Paulus sin egen ydmyghed over for sine adressater, der ikke, såfremt de godtager hans karismatiske autoritet, kan modsætte sig ham uden samtidig at modsætte sig Gud.

V. 15: Førnævnte lugt har Kristus som sit indhold (Thrall 2004, 200). Metaforikken har sin grobund i det gammeltestamentlige offer, hvis centrale element er den liflige duft, der stiger op til Jahve (Jensen 2010, 185). Den metaforiske lugt er til gengæld ikke et indeksikalt udtryk for offerdyret, men for Kristus selv, der er vejen til gudserkendelsen og som af Paulus forstås som et endegyldigt offer (Thrall 2004, 201).

Gudserkendelsen kommer til menneskeligheden, der er opdelt i to dikotomiske kategorier: De, der accepterer den i Paulus åbenbarede gudserkendelse vil blive frelst, mens de, der afviser gudserkendelsen, vil gå til grunde. De to verber *fiunt* og *pereunt* står i præsens, hvilket indikerer, at ingen af de to grupper endnu har opnået frelsen eller fordømmelsen, men det er tydeligt at den enkeltes modtagelse af Paulus' formidling af gudserkendelsen er det altafgørende skridt i retning af enten realiseret frelse eller realiseret fordømmelse. Valget omhandler altså en potentiel indtræden i en aktualiseret frelsestilstand. Selv hvis Paulus taler om menneskeligheden generelt, er det klart at hans modstandere (superapostlene (jf. 2 Kor 11,5)) i kraft af disses divergerende forkyndelse, er blandt dem, der allerede er aktualiserede fordømte.

V. 16ab: De første to dele af dette vers (16ab) kommer med en udvidelse af lugtmetaforen, og hvordan den opfattes af de to grupper, der blev introduceret i v. 15, de aktualiseret frelste og de aktualiseret fordømte. De to grupper opfatter nemlig lugten på to vidt forskellige måder: Den ene gruppe opfatter lugten positivt, mens den anden opfatter den negativt. Man har antaget, at forholdet mellem de to grupper og de to måder, som lugten kan opfattes på, har skullet forstås ud fra en kiastisk struktur, således at de, der vil blive frelst, har opfattet lugten som en livsduft og de, der vil gå til grunde, har opfattet den som en ligstank (ibid., 203). I en metaforisk forstand lugter Paulus, der åbenbarer gudserkendelsen, af døde kroppe for dem, der vil gå til grunde i kraft af sin forkyndelses verdensforsagende elementer. De, der tager erkendelsen til sig, forstår den til gengæld som en livsduft, en duft af det *evige* liv og ikke det dennesidige.

Når Paulus pointerer, at hans forkyndelse ikke modtages med samme grad af entusiasme af alle, foregriber han formentlig et kritikpunkt, der kan blive fremført mod ham fra hans modstandere i korintermenigheden. Ganske vist er der folk, der ikke anerkender hans forkyndelses status som åbenbaret, men disse folk fravælger i deres afvisning af ham muligheden for frelse. Paulus (og hans medapostle) er korintermenighedens eneste mulighed for frelse (Petersen 2011, 56).

V. 16c-17: Det retoriske spørgsmål vedrører hvem, der evner at forkynde den gudserkendelse, som han i de foregående vers har beskrevet med afsæt i lugtmetaforen. Paulus besvarer selv spørgsmålet med, at han bestemt er duelig, og at denne duelighed står i modsætning til andre apostles udelighed. Paulus mener, at han står i

modsætning til ”de fleste”, der vanrøfter Guds ord. Modapostlenes uduelighed må bestå i deres forkyndelses mangel på guddommelig sanktion. Deres forkyndelse er menneskeværk og derfor diskvalificeret som vej til gudserkendelse. Paulus taler oprigtigt, dvs. at han ikke forvrænger den erkendelse, der er blevet ham åbenbaret.

Paulus skriver desuden, at han taler over for Gud. Paulus demonstrerer dermed over for korintermenigheden, at han står til ansvar over for Gud, der har kaldet ham gennem Kristus. Det kosmiske hierarki tydeliggøres (som i v. 14-15): Gud er den suveræne hersker og efterfølges af Kristus. Paulus står mellem de to overmenneskelige aktører og korintermenigheden (ibid., 56).

V. 1: Paulus er bevidst om, at han i det forrige afsnit fremsatte eklatante påstande om sit apostolats særlige karakter. Paulus gør dog i begyndelsen af dette vers korintermenigheden bevidst om, at han ikke længere har brug for at rose sig, da hans særegenhed hviler på Gud. Paulus har i kraft af sin særlige status som kaldet ikke brug for anbefalingsbreve (i modsætning til superapostlene).

V. 2: Korintermenigheden tjener som Paulus’ anbefalingsbrev i kraft af deres særlige status blandt de andre menigheder i middelhavsområdet. Når Paulus skriver, at han bærer brevet i sit hjerte, markerer det en mentalisering, brevet er ikke eksternt i samme forstand som de andre apostles anbefalingsbreve. Brevet kendes og læses dog af alle mennesker, et temmelig voldsomt postulat, men som udover at pege på Korinths relative størrelse på det givne tidspunkt (Thrall 2004, 223), også er en smigrende fremstilling af korintermenigheden som et eksemplarisk udtryk for efterfølgelsen af Paulus’ forkyndelse.

V. 3: Paulus’ anbefalingsbrev er udstedt af Kristus selv. Det er netop i kraft af sin kaldelse og *oprigtige* forkyndelse af Kristus, at Paulus’ har kunnet danne korintermenigheden, som ifølge Paulus er den ideale kristusreligiøse menighed i blandt mange. Når det skrives, at brevet ikke er skrevet med blæk, men med den levende Guds ånd, markerer det den fundamentale forskel på de anbefalingsbreve som superapostlene bærer og efterspørger og Paulus’ eget, korintermenigheden selv. Den levende ånd står i modsætning til modapostlenes døde blæk. Betydningen af ”Guds ånd” uddybes i v. 6. Guds ånd har været virksom i korintermenigheden og gjort den levende, hvilket peger på en form for liv, der er forskelligt fra det, der leves af folk, der ikke har erkendt Guds ord. Det levendegørende er forbundet med den epistemologiske

livsduft fra v. 16. Der er endnu tale om det evige liv over for det endelige. Brevmetaforikken udskiftes efterfølgende med en gammeltestamentlig metaforik, der bygger på Ex 34. Modapostlenes anbefalingsbrev sammenlignes med de mosaiske stentavler, der får en negativ klang i Paulus' sprogbrug. Paulus' anbefalingsbrev er nemlig skrevet på hjertets kødtavler. Det sættes i relation med noget levende og mentalt, hvor Paulus' modstanderes sættes i relation til noget dødt og fysisk.

V. 4: Paulus' overbevisning om rigtigheden af sin forkyndelse og sin egen duelighed (der blev taget op i slutningen af kapitel 2 og tages op igen i det følgende vers). Denne overbevisning er opnået gennem Kristus, der som nævnt er indeholdt i gudserkendelsen og er den metaforiske forfatter til Paulus' anbefalingsbrev. Paulus står over for Gud, der er den øverste instans i Paulus' verdenssyns hierarki, og det er i sidste ende i Gud, den paulinske kosmokrator par excellence, hans overbevisning er rodfæstet.

V. 5: Paulus markerer fortsat, hvordan han er væsensforskellig fra de konkurrerende apostle. Paulus duelighed har ikke sit udgangspunkt i nogle personlige kvalifikationer, men udelukkende i hans væren udvalgt af Gud. I v. 16c-17 skrev Paulus også om sin duelighed ift. dem, der begår hor med Guds ord. Paulus påstår ikke, at sandhedsværdien af Guds ord beror på hans egen intellektuelle formåen og formidling, men at den udelukkende beror på det faktum, at det er Guds faktiske ord videregivet rent og purt til verden. Dette er et af de steder, hvor Paulus på paradoksal vis fremstår som ukarismatisk karismatiker (Petersen 2005, 55). Der bruges to forskellige ord til at betegne dueligheden i de to tekstpassager (hhv. *idoneus* og *sufficientes*), men jeg vil ikke bevæge mig ind på lighederne og forskellene mellem de to ord i denne opgave.

V. 6: I begyndelsen af verset tydeliggøres den centrale pointe i v. 5: At Paulus er *gjort* til den, han er, af Gud, altså at hans apostelstatus ikke beror på ham selv. Derefter uddyber Paulus dog, hvad det er, hans opgave består i. Paulus tjener den nye pagt, som Gud har indstiftet som erstatning for den forrige pagt, der blev indstiftet på Sinaj-bjerget mellem Moses og Gud (Ex 34). Denne pagt er ikke skrevet med bogstaver, men med Ånden. Den gamle bogstavspagt er den nye åndspagts modsætning. Han kræver en internaliseret lov, der er styret (eller skrevet) af den Ånd, der fører mennesker til Gud. Den nye pagts kognitive karakter er udtryk for en utilfredshed med den gamle pagt forstået som et ydre pres, der resulterede i at den ikke blev fulgt *i oprigtighed*

(2,17), men under tvang (Thrall 2004, 235). Det er denne forskel Paulus betoner, når han efterfølgende skriver, at den gamle pagt dræber, hvor den nye gør levende. Den nye pagts levendegørende kræfter består i dens evne til at føre til frelse og dermed befri fra døden, et grundvilkår, hvis uafvendelighed den aksiale religion ikke kan acceptere (Petersen 2013, 61-62).

4. Drøftelse af Paulus' erkendelsesstruktur og dens relation til aksial religion

Jeg vil begynde det foreliggende afsnit med at skitsere den paulinske erkendelsesstruktur på baggrund af Greimas' teori vedrørende de fire fundamentalnarrativer. Paulus fremstiller i 2 Kor. sig selv som pagtsherre eller *destinatør* på Guds og Kristus' vegne og korinterne som pagstjenere eller *destinatører*, men dette forhold gør sig principielt gældende for "alle mennesker" (2 Kor 3,2). Paulus' erkendelsesstruktur skal forstås som et progressionsnarrativ. De virtuelle frelste (og fordømte) omfatter enhver, der kan modtage Paulus' forkyndelse af Guds ord. Det ved accepten af "Guds ord", at de to parter indgår i et kontraktuelt forhold. De i virtualiseringen forudsatte modaliteter *kunnen* og *villen* forholder sig til den positive modtagelse af denne forkyndelse. Aktualiseringen følger erkendelsen og forudsætter de to modaliteter *viden* og *gøren*. Det ultimative tegn på den korrekte *gøren* er kollekten, som er Paulus' klareste (frivillige) fordring til korinterne og 2 Kor. (Petersen 2011, 57), men det forudsætter naturligvis også en korrekt levevis i overensstemmelse med Paulus' etik.² *Viden* omhandler en bevidsthed om Paulus' apostolats særstatus og *duelighed*. Realiseringen er fremtidig, selvom den retorisk foregribes i 2 Kor 4,14, og er først fuldendt ved Kristus' eskatologiske tilbagekomst (2 Kor 5,10), hvor Paulus ikke længere tjener som stedfortræder for sine uraniske herrer. En *væren* og *gøren* som frelst vil da være opnået og er uafvendelig (i dette narrativ) (Petersen 2011, 49).³

Ovenstående skematisering af Paulus' erkendelsesstruktur illustrerer dens grobund i en aksial tænkning. Aksial religion forstås i denne sammenhæng som defineret af filosofen Charles Taylor (Petersen 2013, 61-62). Først og fremmest er Paulus' mål alt andet end velsignelsesreligionens jordiske goder, men derimod optagelse i den

² Jeg har i den foreliggende opgave bevæget mig uden om kollekten grundet opgavens begrænsede omfang.

³ Analysen bygger på Anders Klostergaard Petersens bilag *Basalt narrativt skema* (bilag 3) og *Fundamentalnarrativer* (bilag 4).

guddommelige verden, altså ”frelse”. Paulus har som vist iscenesat sig selv som korintermenighedens karismatiske autoritet. Han handler til gengæld ikke på deres vegne, men forsøger netop at drive dem til en bestemt livsførelse (eller *gøren og viden*) for at realisere ”den aksiale transformation” (ibid.). Gud er direkte involveret i frelsesprojektet i og med, at han ”åbenbarer sin erkendelses lugt” (2 Kor 2,14) i Paulus, der efterfølgende disseminerer denne erkendelse, Guds ord. I overensstemmelse med det sidste af Taylors punkter er målet er både fælles og i det indre konsistent, da alle mennesker er virtuelle frelste og er underlagt de samme vilkår (ibid.).

I 2 Kor 2,12-3,6 har Paulus, som antydnet ovenfor, gjort brug af forskellige metaforer, der illustrerer hans tæknings aksiale karakter. Først og fremmest peger et af triumfmarchmetaforens betydningslag på Paulus’ verdensforsagelse. Som nævnt rummer billedet et velkendt *topos* for intellektuelle i den græsk-romerske verden (Petersen 2005, 58), men udtrykker også en principiel afsværgelse af denne verden. *Værdiomkalftringen* i Paulus’ tænkning omfavner det, der i denne verden regnes for negativt, og omvendt afviser den det, som regnes for godt blandt ”dem, som går til grunde” (2,15). I 2 Kor 12,10 udtrykker han sin villige omfavnelser af alle hånde trængsler og at omfavnelsen er *pro Christo*.

Lugten, der åbenbares gennem Paulus i 2,14-17, udtrykker også aksiale elementer. Lugten er først og fremmest en erkendelses lugt. ”Erkendelsen” er et centralt element i de aksiale religioner, der betoner vigtigheden af at tage et budskab til sig og ikke blot efterleve det i det ydre. Adgang til Paulus’ fællesskab fordrer en bestemt indsigt ind i en hidtil skjult virkelighed, der har en væsensforandrende effekt på den, der opnår den (Petersen 2005, 56). Man ser den samme aksiale forståelse af erkendelsen i Platons hulelignelse. Som nævnt tolkes dette indeks forskelligt af de dikotomiske grupper, der i sig selv udtrykker et aksialt (eller utopisk) fænomen: Sandheden er blevet monolitisk. En aksial religion kan principielt ikke rumme afvigende sandheder eller fortolkninger af den ene sandhed (Petersen 2012, 22). Opfatter et individ Paulus’ forkyndelse som en ”ligstank” (2,14), er det fordi, denne ikke har indset forkyndelsesindholdets potentiale til at føre til frelse, evigt liv.

Når Paulus fremstiller korintermenigheden som sit anbefalingsbrev (3,1-6), lægger han vægt på, at det er skrevet på hjertets kødtavler, der står i et modsætningsforhold til

stentavlerne, der er af dennesidig materie og altså forgængelige, hvorimod hjertet (altså sindet) kan bevare det, der er ”nedfældet” på det og altså repræsenterer en modsatrettet uforgængelighed. Når ”den nye pagt”, altså Guds ord, Paulus’ formidling af gudserkendelsen, skrives med ånd i korinternes indre, udtrykker han en mentalisering, en internalisering, der vinder indpas i aksial religiøsitet. Den rette religionsdyrkelse forudsætter bestemte kognitive målsætninger!⁴

5. Afrunding

Jeg har i den foreliggende opgave forsøgt at vise, hvordan Paulus iscenesætter sig selv som apostel i kraft af sin udvælgelse af Gud på baggrund af 2 Kor 2,12-3,6. Jeg har villet demonstrere, at Paulus’ primære formål er 1) at bevare sit forhold til korinterne på trods af tilstedeværelsen af konkurrerende apostle og 2) at føre dem fra en epistemologisk tilstand af mangel til en fuldstændig erkendelse. I forbindelse med dette, har jeg undersøgt, hvordan Paulus’ sprogbrug tydeliggør sin tæknings aksiale karakter og forskellighed fra sine modstanderes. Korintermenigheden fremstilles i dette brev som Paulus’ hjertebarn, og det er altafgørende for ham at føre dem til og holde dem i en tilstand som aktualiserede frelste. Dette gør han ved at forsøge at drive dem til en mere fuldstændig erkendelse end den, de har haft hidtil. Denne erkendelse har jeg slutteligt forsøgt at skitsere som et progressionsnarrativ, der har frelsen som sit endelige mål med drøftelse af denne erkendelses aksiale karakter.

⁴ Antagelserne vedrørende sammenhængen mellem aksial religion og kognitive målsætninger beror på undervisningen ved Anders Klostergaard Petersen

6. Litteraturliste

Amador, J.D.H.

2000 "Revisiting 2 Corinthians: Rhetoric and the Case for Unity", NTS 46, 92-111

Jensen, Hans Jørgen Lundager

2010 *Gammeltestamentlig religion*, Forlaget Anis, København

Johansen, Dines Jørgen & Larsen, Svend Erik

1994 *Tegn i brug*, forfatterne og Amanda

Petersen, Anders Klostergaard

2005 "Paulus – en antikarismatisk karismatiker", in: Poul Götke, Jonas Havelund & Kristian Rasmussen, eds., *Fra Buddha til Beckham*, Syddansk Universitetsforlag, Odense

2011 "Påtvungen gavmildhed i 2. korintherbrev", *Dansk Teologisk Tidsskrift* 74, 43-58

2012 "Kætteri som aksetids- og semiotisk fænomen", *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* 59, 5-25

2013 "Aksetid, det aksiale, aksialisering", *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* 60, 57-74

Thrall, Margaret E.

2004 *A Critical and Exegetical Commentary on the Second Epistle to the Corinthians* (Vol. 1), T&T Clark LTD, New York